

ROMAN TOPLUMUNUN KENTLİLEŞ(E)MEMESİ KAPSAMINDA SUÇ VE KENT İLİŞKİSİ: EDİRNE ÖRNEĞİ

Mahmut GÜLER¹

Burak Mert PARLIYAN²

Özet

Türkiye, geçmişten günümüze Roman kültürünün gelişimi ve yaşamı açısından önemli bir coğrafya konumunda olmuştur. Fakat Roman toplumu tam anlamıyla toplumun bir parçası olarak görülmemiş, temel haklarını ise diğer vatandaşlarla eş değer şekilde kullanamamıştır. Bu durum Romanların etnik kimliklerinden dolayı kentsel bağlamda ötekileştirilmeleri neticesinde kentin belirli bir bölgesine itilmelerine sebebiyet vermesinden kaynaklıdır. Bu durum ise kentlileşme sürecine yansımış, kentte kendilerine her anlamda yer edinmeye çalışan bir toplum yapısı ortaya çıkmıştır. Edirne’de yaşayan Roman toplumu, çoğu kentlerin aksine kent merkezinde kendilerine yer bulmuştur. Toplumda dezavantajlı grup statüsünde bulunan Romanlar yaşadıkları mahalleler kapsamında çok boyutlu dışlanmaya da maruz kalmıştır. Kentin merkezinde konumlanan Roman mahalleleri, suçun merkezi olarak tehlikeli görülmeleri ve kötü fiziki çevre koşulları nedeniyle suç yuvası haline gelmiştir. Bu bağlamda kentleşmenin ve kentlileşme sürecinde ortaya çıkan toplumsal, ekonomik ve demografik yapıdaki değişimin, kent merkezlerinde suç olgusuna doğrudan ve/veya dolaylı etkisi bulunmaktadır. Edirne’de yaşayan Romanlar bu süreçte kısır döngüye girmiştir. Mekânsal bakımdan kentten kendilerini soyutlayan Roman bireyler iş başvurusu sırasında sadece Roman oldukları için değil adreslerini beyan ettikleri içinde olumsuz yanıt almaktadır. Ekonomik yetersizliğe düşen Romanların suça yönelimleri böylece daha fazla artmıştır. Böylece kentte Roman mahalleleri toplumun diğer kesimlerince yoksulluk temelli suçun yuvası olarak görülmüştür. Suç işleyen Roman birey aynı suçu tekrar etmektedir. Hem Roman

---

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, mahmutguler@trakya.edu.tr

² Doktora Öğrencisi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Bölümü, bmertparliyan@trakya.edu.tr

olup Roman mahallesinde yaşamak hem de suç işlemiş kişinin iř bulması artık çok daha zorlaşmıştır. Bu bağlamda çalışma, Edirne’de yaşayan Romanların toplumsal ağıdan yaşam şartları kapsamında kentteki yerleri dikkate alınarak ve kentlileşme sürecindeki sosyal dışlanmayı görünür kılmaya bağlı olarak ekonomik durumları irdelenerek suça yönelmelerini ortaya koyma amacı taşımaktadır. Çalışmada Edirne’de Romanların yaşadıkları, dışlanmadan kaynaklanan suça meyillenme, tavır ve tutumları sonuçları ile birlikte tartışılacaktır. Bu kapsamda 115’i kadın ve 241’i erkek olmak üzere toplam 356 Roman vatandaş çalışmaya katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentlileşme, Romanlar, Kent ve Suç, Dezavantajlı Grup

Giriş

Kentleşme kente yapılan göç neticesinde kentin belirli bir kısmında nüfus yoğunluğunun oluşmasına kadar olan süreçtir. Ancak bu sürece sadece mekânsal boyut olarak bakmamak gerekir. Kentleşme, kente gelenlerin kentin belirli bir bölgesinde yaşamaya karar vermesinden doğan sosyal ve kültürel boyutları da içermektedir. Bu bağlamda kentleşme sürecinin davranışsal ve soyut boyutu olarak kentleşme, kente ait olan ve bu çerçevede gelişen düşünceleri, kültürel normları, gelenekleri, inançları ve davranışları kapsar.

Göç ve kentleşme sürecinin bir başka boyutu ise, daha önceki kentsel alanlar da dahil olmak üzere mekân organizasyonunda önemli sosyolojik değişimler ortaya çıkmasıdır. Bu süreç çerçevesinde ilk olarak göçmenlerin kentin dışında bulunan boş arazileri işgal ederek yeni yerleşim alanları yaratması şeklinde görülmektedir. Bu durum göçmenlerin kente eklenme sürecini uzatır ve süreç uzadıkça yeni yetişen kuşaklar iki farklı kültürel boyutu beraber yaşamaya başlar. İkinci olarak kentin merkezinde boşta kalan eski harabe konutlara yerleşmeyle başlayan kentleşme süreci daha başka travmatik kentsel kuşaklar yetişmesine neden olur. Tüm bu süreçlerin sonunda ortaya çıkan sonuç, özellikle kentsel kamusal mekânların kentin bir kısım sakinleri için dışlanan alanlar haline dönüşmesidir.

Kuşkusuz dışlanma sadece göç sonucu oluşmaz; etnik unsurlar, azınlık olma, dinsel ve ırksal faktörler de kentsel alanlarda dışlanma yaratan unsurlardır. Daha iyi yaşam koşuluna ulaşma isteği yönünde kent mekanlarına yerleşim sağlayan ancak isteklerine tam anlamıyla ulaşamayan, yarını belirsiz bireylerin toplumla hatta kendisiyle çatışma içine girmesi kaçınılmazdır. Ekonomik anlamda bağımlı olan toplumsal kesimlerin süreç içerisinde suç işlediği ve kente zarar verdiği görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu kesimin sosyal ve kültürel yapıdaki kırılmalarını azaltacak şekilde ve mevcut sorunlarını çözmeye yönelik tedbirler alınmalıdır. Bu bireylerin istekleri giderilmeli ve yaşadığı kent ortamı ve şartlarında bireylere toplumla bütünleşme duygusu kazandırılmalıdır. Kentleşme ile birlikte sayıları sürekli artan bu kesim için yeni ekonomik ve sosyal mekanlar oluşturulmalı, kente katkılarının içinde buldukları mahalleler ile sınırlandırılmasının önüne geçilmelidir. Hızlı kentleşme, kentleşme süreci zarfında oluşan kültürel farklılaşmanın etkisiyle kent hayatının büyük ölçüde bütünlük kazanmasını engellemektedir. Bireye kent hayatını negatif şekilde yansıtan bu süreçte birey tek çatı altına sığınan akraba topluluklarının kendine yardımcı olacağını düşünmektedir. Fakat bu tercihin

merkezinde ekonomik yetersizlik vardır. Özgün kültürleriyle yaşadıkları toplumlar tarafından önyargı ile bakılan Roman toplumu, göç ettikleri topraklarda ceza, baskı, ötekileştirme ve hatta öldürmeye kadar giden bir geçmişe sahiptir. Bu durum Roman toplumunu kentleşme sürecine uyum kapsamında zor duruma düşürmektedir.

Kent içerisinde Romanlara “öteki” gözüyle bakılması ve “bizden farklı” düşüncesinin zihinlerde yer edinmesiyle dışlayıcı unsurların varlığı Romanların kentte bir tehdit unsuru olarak görülmesine neden olmuştur. Toplumun diğer kesimlerin davranışları ve tutumları sosyo-ekonomik, mekânsal ve toplumsal açıdan kente yansımaktadır. Bu durum kentleşme süreci bağlamında sosyal dışlanılmışlığı çok boyutlu olarak karşımıza çıkarmaktadır. Kentleşme sürecine uyum sağlayamayan toplum, yoksulluğun ana göstergelerinden biri olarak, kent alanında oluşan yaşamsal kriterlerin elverişsiz olma durumu ile karşı karşıya kalır. Ekonomik koşulların yetersizliği nedeniyle kente uyum sağlayamayan ve kentten soyutlanan kesimin nihayetinde yasadışı olaylara ve suça yönelimi artmaktadır.

1. Türkiye’de Kentleşme Olgusu ve Süreci

Kentler planlı bir şekilde ortaya çıkıp belirli aşamalardan geçerek oluşmamıştır. Ancak kent mekanlarının toplumsallıktan arıtıldığı varsayılacak olursa bu durum mümkündür. Bu başkalaşım süreci bahsedildiği şekilde toplumsallıktan soyutlanarak ele alınırsa; kentler otoritelerce dönüştürülmeyi beklenen ve modernliği içselleştirilmiş boş bir alan olarak kurgulanacaktır. Aslında somut olmayan kentleri idealize edip, şu an ki durumu çözüme kavuşmayan bir problem noktası olarak tanımlamanın aksine, kentin tarihsel süreçte ne yaşadığını, toplumsal durumlardan nasıl etkilendiğini ve somut koşulları göz önüne alıp gelişmelere ne derece uyum sağladığını anlamaya çalışarak kenti yorumlamak daha verimli sonuçlar doğuracaktır.

“Hayali” bir kent ile “gerçek” bir kent hiçbir zaman tam anlamıyla örtüşmez. İdeal kent olarak belirlenen bu kentler tüm gerçekleriyle ele alınmamış, sorunlar göz ardı edilmiştir. Bu sorunların temelinde modernlik çatısı altında ele alınan kentin sadece fiziksel bir gelişim alanı olarak görülmesi yer almaktadır. Çünkü kent, yaşanan toplumsal dönüşümün mekânsal biçimlenmesi olarak görülmelidir (Sezer, 2004: 4). Bu bağlamda kentin özellikleri (Bal, 2015: 45);

- Yerleşim alanlarının sınırlılığından dolayı nüfus açısından yoğunluk yaşanmaktadır.

- Kentte yaşayan insanlar sosyal ilişkiler bağlamında birbirine uzaktır, ancak fiziksel mekân bakımından birbirine yakındır.
- Kentler heterojen bir yapıya sahip sosyal gruplardan oluşmaktadır (sosyo-ekonomik farklılık, meslek vs.).
- Kent, şahsiyet ve bireysel özgürlüğün kırsal alana göre daha fazla geliştiği bir çevreden oluşmaktadır.
- Kentlerde yaşayan bireylerin aralarında bulunduğu ilişkiler gelenek ve göreneklerin hakiminde olan enformel yollar ile değil, formel ve rasyonel ilişkiler çerçevesinde düzenlenir.
- Kentlerde uzmanlaşmaya dayalı sistem oluşturulmuştur.
- Sınıflar arası sosyal hareketlilik ileri düzeydedir.
- Kent bütünüyle dinamik bir yapıya sahip olmakla birlikte sosyo-kültürel açıdan değişimin yoğun olduğu yerlerdir.
- Ulaşım imkânları ve sosyal unsurların mekânsal hareketliliği ileri düzeydedir.

Tüm bunlara ek olarak kent kıra göre sunduğu hizmetler açısından (eğitim, sağlık, bilim vb.) daha fazla gelişmiştir. Kentlerde suç işleme, kural tanımama, madde bağımlılığı, trafik kazaları ve yoksulluk vb. sorunlar kıra oranla fazladır ve bu durum birtakım sorunları da beraberinde getirmektedir. Kentlerin giderek göç alma hızının artması barınma ve konut sorunlarını yaratmaktadır. Kentsel toplumsal değişim, kentleşme süreci, toplumsal ve mekânsal ilişkiler, teknoloji ve sanayinin gelişmesi kenti biçimlendiren diğer faktörlerdir (Soja, 2000).

Kentleşme sadece mekânsal bir yer değiştirme olmayıp, toplumsal yaşamın çok kapsamlı değişime uğramasıyla bütünlük kazanır. Bu bağlamda kentleşmenin nüfus artışı yarattığı, toplumsal farklılaşma ve çeşitliliği arttırdığı, aynı zamanda toplumsal tabakalaşma sistemini ve toplumsal yaşamın örgütlenme biçimini değiştirdiği bilinmektedir (Erder, 1998: 230). Kentleşme, nüfusun tarım sektöründen hizmet sektörüne kayması, kırsal yerleşmelerin kente dönüşmesi ve buna bağlı biçimde yeni kentsel işgücü alanlarının oluşması, ekonomik etkinliğin boyut değiştirmesi, kırsaldan farklı olarak fiziksel ve toplumsal değişime uğrayan yeni bir yönetsel örgütlenme süreci olarak ortaya çıkmaktadır (Erkut, 1991: 10). Tüm bu tanımları içerecek şekilde kentleşme, “*sanayi ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında, artan oranda örgütlenme, iş bölümü ve*

uzmanlaşma yaratan, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim süreci” olarak tanımlanabilir (Keleş, 2018: 24).

Tablo 1: 1927 – 2011 Yılları Arasında Türkiye’de Kent ve Köy Nüfusu

Sayım Yılı	Kent Nüfusu		Kırsal (köy+ belde) Nüfus		Toplam Nüfus
	Toplam	Yüzde	Toplam	Yüzde	
1927	3.305.879	24,22	10.342.391	75,78	13.648.270
1935	3.802.642	23,53	12.355.376	76,47	16.158.018
1940	4.346.249	24,39	13.474.701	75,61	17.820.950
1945	4.687.102	24,94	14.103.072	75,06	18.790.174
1950	5.244.337	25	15.702.851	75	20.947.188
1955	6.927.343	28,79	17.137.420	71,21	24.064.763
1960	8.859.731	31,92	18.895.089	68,08	27.754.820
1965	10.805.817	34,42	20.585.604	65,58	31.391.421
1970	13.691.101	38,45	21.914.075	61,55	35.605.176
1975	16.869.068	41,81	23.478.651	58,19	40.347.719
1980	19.645.007	43,91	25.091.950	56,09	44.736.957
1985	26.865.757	53,03	23.798.701	46,97	50.664.458
1990	33.326.351	59,01	23.146.684	40,99	56.473.035
2000	44.006.274	64,90	23.767.653	35,10	67.803.927
2007	49.747.859	70,47	20.838.397	29,53	70.586.256
2008	53.611.723	74,96	17.905.377	25,04	71.517.100
2009	54.807.219	75,53	17.754.093	24,47	72.561.312
2010	56.222.356	76,78	17.500.632	23,22	73.722.988
2011	57.385.706	76,79	17.338.563	23,21	74.724.269
2012	58.448.431	77,28	17.178.953	22,72	75.627.384
2013 ³	70.034.413	91,34	6.633.451	8,66	76.667.864
2019	77.151.280	92,78	6.003.717	7,22	83.154.997

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılarak derlenmiştir.

Yıllar itibariyle Türkiye’de kent ve köy nüfusunun sunulduğu Tablo 1 incelendiğinde; Türkiye’de kentlerde yaşayan nüfusun köy nüfusuna oranla çok hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir. 1927 yılında kırsal kesimde yaşayanların oranı %75,78 iken, kentsel alanlarda yaşayanlar %24,22 oranındadır. 1950 yılına bakıldığında aradan 23 yıl geçmesine rağmen kırsal alanda yaşayanların oranı %72’dir. Kırsal nüfusünde belirgin bir düşüş olmamış, keza kentsel alanda yaşayanların oranı ise %25’e yükselmiştir. 1985 yılına gelindiğinde Türkiye nüfusunun yarısından

³ Türkiye’de 6360 sayılı Yasa’nın uygulanmasıyla birlikte 34.337 olan köy sayısı 18.217’ye düşmüştür. 16.120 köy mahalleye dönüşmüştür. Köy muhtarı mahalle muhtarı statüsüne geçmiştir.

fazlasının kentte yaşadığı görülmektedir. 2010 yılında ise Türkiye nüfusunun $\frac{3}{4}$ 'ünün kentsel alanlarda yaşadığı görülmektedir. Fakat 4 yıl sonra 2014 yılında Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile birlikte yürürlüğe giren 6360 sayılı Yasa'nın uygulanması ile birlikte bu oran bir yıl içerisinde %77,28'den %91,34'e çıkmıştır. Nitekim 2019 yılında Türkiye nüfusunun sadece %7,22'si kırsal alanda yaşamaktadır.

Kentleşme kavramında genel olarak iki yönlü yaklaşım ön planda olmuştur. Birincisi kentlerin nüfusun yoğun olduğu yerlerde sayıca çok olması ve ikincisi ise, bu nüfus yoğunluğu içinde bulunan bireylerin kent kültürünü benimsemesi, kırsaldan soyutlanarak kentli davranışlarda bulunması üzerinedir (Görmez, 1991: 1). Türkiye'de 1950'lerde başlayan kentleşme sürecinin 1990'lı yıllara gelindiğinde kentsel bütünlüğün sağlanması anlamında ciddi problemler yaşadığı görülmüştür. Bu bağlamda Türkiye'de kent kültürü ile bütünleşme yerine, kentin fırsatlarını kullanan bireyler veya grupların kenti biçimlendirdiği ileri sürülebilir (Aslanoğlu, 2000: 101-102). Nitekim günümüz kentlerine farklı bir tanım getirme gerekliliği doğmuştur. Kentler, modern kuramın kentleşmeye bakışından uzaklaşarak farklı kültürlerden oluşan heterojen bir yapı ile kentin fırsatlarını kullanan bireyleri barındıran yerleşim birimlerinden meydana gelmektedir. Bahsedilen heterojen yapıda sadece bir kültürün varlığından bahsedilemez, her kentlinin veya kentte yaşayan grupların kent algısı farklı yönde seyrederek (Özen Güçlü, 2002: 14). Sadece kentlerde yaşanan nüfusun artması ve kent sayısındaki artış kentleşmeyi izah etmez. Kentleşmeye ekonomik, sosyal ve kültürel bir olgu olarak da bakmak gerekir. "Kentleşme" kavramının İngilizce karşılığı olarak *urbanization* terimi hem kent kültürünün yayılması hem de nüfusun bir noktada yoğunlaşması anlamına gelmektedir. İngiltere'de bu iki süreç arasında çok fazla fark olmadığı için kavram farklılaştırılmasına gidilmemiştir (Görmez, 1991: 2). Fakat yine de kentleşmeyi çok boyutlu ele almak gerekir.

"Kentlileşme ya da kentli olmak, birey ölçeğindeki bir değişim sürecidir. Bu süreç toplum ölçeğindeki kentleşme sürecinin birey ölçeğindeki yansımasıdır ve sosyal psikolojik yönü ağırlıklı olan bir süreçtir. Kentli insan, örgütlerin yoğurduğu, şekillendirdiği, örgütler içinde doğan, eğitilen, çalışan, boş zamanlarını değerlendiren insan olarak tanımlanmaktadır" (Erkut, 1991: 60). Kentleşme olgusunun insan davranış ve tutumlarına yansıması olan kentlileşme, kentte yaşamaya başlayanların buldukları yeni ortama uyum sağlama çabalarını kapsayan bir süreçtir. Mekânın insan üzerinde etkilerinin gözlemlenebileceği bir alan olan kentlileşme, insanların dış çevrelerini

değiştirmekle kalmayıp iç dünyalarında da önemli değişimlere yol açan bir olgudur. Keleş'in (2018) “çoğu kez kentleşmeyle karıştırılmakla birlikte, ondan ayrı olan ve kentleşme akımı sonucunda, toplumsal değişimin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde, değer yargılarında, tinsel ve özdeksel yaşam biçimlerinde değişiklikler yaratması süreci” olarak tanımladığı kentleşme, insan yaşamında çok yönlü bir etki taşır. İnsanlara farklı bir yaşama biçimi sunan bu süreç, bir bakıma geleneksel algı ve yaşayışın yerine göreceli olarak daha modern bir düşünme ve yaşama biçimini getirmeyi amaç edinir. Kentleşme, kente uyum sağlamaya çalışan insanların tutum ve davranışlarında bir takım olumlu değişimlerin ortaya çıkmasına katkı sağlar. Kentle bütünleşmeye çalışan insanlar, dış çevrelerinde oluşan yeni koşullara ayak uydurma süreçlerinde gerek düşünüş gerekse yaşayış bağlamında birtakım gelişmelerle karşı karşıya kalırlar. Bu zorunlu değişim hem bireysel hem de toplumsal ölçekte çeşitli kazanımlar elde edilmesine yardımcı olmaktadır. Modernleşme bağlamında ele alındığında kentleşmenin insanların davranış ve tutumlarına, bilgi ve beceri düzeylerine olumlu katkılar sağladığı görülmekle birlikte, bu sürecin olumsuz olarak değerlendirilebilecek bir dizi sonucu da beraberinde getirdiği görülür. Öyle ki kentleşmenin insan yaşamına evrensel ölçekteki olumlu etkilerinin yanında, evrensel ya da yerel ölçekte bazı olumsuz etkilerinin varlığı da söz konusu olmaktadır. Kentleşme gibi kentleşmenin bir sürecin ürünü olduğu ve gelişiminin ülkeden ülkeye değişiklik gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda etkilerin zaman içinde farklı coğrafyalarda birbirinden farklı sonuçlar getirebileceği görülmektedir (Tiken, 2011: 47-48). Kentli kimliği benimsemeye çalışanların karşılaştıkları sorunların yanında, kırsaldaki yaşantılarını kente taşımak isteyenlerin kentle bütünleşememeleri de kentleşmenin bir başka boyutu olan kentleşememe sorununu ortaya çıkarır. Kentin sunduğu yeni yaşama biçimine uyum sağlayamayan kitlelerin alışkanlıklarından vazgeçememeleri, kentleşmenin modernleştirici işlevini de işleyemez hale getirir. Örneğin, 6360 sayılı Yasa'nın uygulanmasıyla birlikte mevcut 16.120 köy mahalleye dönüşmüştür. Bu kırsal hayatta yaşayan bireylerin kent hayatına uyum sağlaması gerekliliğini doğurmuştur. Şöyle ki köylerin mahalleye dönüşmesi sonucunda bu bölgede yaşayan insanların yerel ihtiyaçları mekânsal açıdan uzak belediyelerce görülmeye başlanmış ve birtakım kentsel problemler oluşmuştur. Bu kişilerin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşantısı değişmemiş ve kentleşememenin verdiği durum neticesinde istemsizce kırsalı kente taşımış, köy hayatını mahalle adı altında devam ettirmiştir.

Karpat (2019: 215-217) Türkiye’de kentlileşmenin dört aşamada gerçekleştiğine işaret etmektedir: İlk aşamada, kentteki görüş ve davranışlara yönelik bir hazırlık adımı olarak kent kıyafetlerini giyme ve bazı kentsel alışkanlıkları benimseme yer almaktadır. Yapay bir değişim durumu olmasına karşın kent kıyafeti, göçmenler için alt kesimden daha yukarı bir kesime geçişi simgelemektedir. İkinci aşamada göçmenlerin elektrik, su, ulaşım vb. ihtiyaçlarının karşılanmasına ek olarak kentsel hizmet olanaklarının benimsenmesi, bunların paylaşması, giyecek ve yiyeceklerini mağazalardan satın alması yer almaktadır. Bu durum bölgeye konut inşa etme ve kentsel yerleşim bölgesiyle yakın bir temas kurmasına kolaylık sağlamaktadır. Bir başka deyişle kent ile bütünleşmenin fiziksel yönünü temsil etmektedir. Bu iki aşamanın başarılı şekilde tamamlanması kentte yaşayan insanların kentsel hizmetlerden yararlanmasının kolay olması sebebiyle bireylere bölgeye bağlılık açısından hoşnutluk kazandıracaktır. Üçüncü aşama ise, göçmenlerin kentte yaşayan diğer bireylerle iletişim kurmasına yönelik ne derece istekli olduklarına ilişkindir. Bu durumda göçmen, kendisi hakkında ideal veya üstün olarak düşündüğü kent şekillerine göre biçimlendirilmiş yeni fikirler oluşturur. Bu aşamada göçmen değişmeye karşı direnç gösterebilir. Bu gelişmeler göçmenin yaşı, kente bağlılık düzeyi, kentte kalış süresi, bireysel ilişkileri ve kent sakinleri ile ilişkileri, ekonomik, siyasal ve toplumsal faaliyetlerine katılma düzeylerine göre değişiklik gösterecektir. Son aşama olan dördüncü aşama ise, göçmenin kent ile olan bağının tümüyle özdeşleşmesi, bir başka ifade ile kendini geldiği köyden ziyade kente ait hissetmesi sürecidir.

Kaya (2017: 142-143) da benzer şekilde bu durumu dört aşamada açıklamaktadır. İlk aşama olarak kente gelen nüfusun burada karar kılması gerektiğini belirtmiştir. Kente geçici şekilde gelen kişilerin kentli davranış kalıplarını bilme, sahiplenme ve daha ötesi kentli olma gibi bir gayesi olmayacaktır. Geleceklerinin köyde değil, kentte olduğuna inancı olan kişiler, zaman içinde kendilerini kent ile bütünleştirme ihtiyacı hissedecektir. Kentlileşmenin ikinci aşaması ekonomik durumdan geçmektedir. Bireyin kentte yaşamını sürdürebilmesi için bir işe sahip olması ve sahip olduğu işin olumsuz karşılanmaması gerekmektedir. Üçüncü aşama olarak bu süreçte eğitim ve kültür düzeyi ele alınmaktadır. Bu özellikler uzun bir süreç sonunda elde edilir. Bu bağlamda ilk nesilde kentlileşmenin tam anlamıyla sağlanmasını beklemek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Son aşama, kentte yaşamını sürdüren bireyin kente özgü olan davranışları alışkanlık haline

getirmesidir. Bu durum ise, birkaç nesil sonucunda ortaya çıkacaktır ve insan davranışları alışkanlıklar sonucu edinilir. Bu edinimleri de değiştirmek oldukça zor olacaktır.

İnsanlar genel olarak kentleşme süreci kapsamında iki yönlü değişim yaşarlar. Bu değişim kentleşmenin getirdiği ekonomik ve sosyal kazanımlardır. Ekonomik açıdan kentleşme, bireyin geçimini kırsal yaşamdan soyutlaması ve geçimini kente özgü işlerle sağlamasıdır. Bu noktada kent ve kır kaynaklarını kullanma biçimi, kırsal kesim ve kentsel kesimde mülkiyet edinme, mülkiyeti alıp satma, kar sağlama, kırdan kente veya kentten kıra kaynak aktarımı ekonomik değişim hususunda yönelimleri göstermektedir. Kentleşmenin sosyal boyutunu, kökeni kıra ait olan bireylerin çeşitli hususlarda kente özgü davranışları, tinsel yargıları ve sosyal tavırları oluşturmaktadır. Kente göç eden bireylerin kentte kalış süresine göre sosyal ve tinsel değerler çatısı altında, dışlama ve özümseme biçimi ve dereceleri, davranış ve tavırlarda çözülme kentleşmenin sosyal yönelimlerini ifade etmektedir (Kartal, 1983: 92). Aynı zamanda kentleşmenin sosyal yönünün somut ifadesi ise, kentlinin kentsel örgütleri kullanma düzeyinden geçmektedir. Kentli bireyin örgütleri kullanma ve aktif olma düzeyinin yüksek olması kentleşme sürecinin sosyal yönünün ağır bastığını göstermektedir.

Kentleşme olgusu, kentleşme olgusundan bağımsız olarak düşünülemez. Bu nedenle kentleşmenin anlaşılması için bir kentin kentleşme sürecinin ve düzeyinin de iyi bilinmesi gerekir. Kentleşme ve kentleşme olguları birbirinden ayrı, fakat birbirini tamamlayan olgular olarak görünmektedir. Kentli insan kent yönetime katılma, kenti yönetenleri denetleme, kent yönetimini kolaylaştırma yönünde isteği ve çabası olan insan olarak kabul edilebilir. Bu sürece dahil olan insanların bu amaçlarını gerçekleştirirken ne tür bir katılma yolunu seçtikleri sürecin gidişatı açısından önemlidir (Sezer, 2004: 2).

2. Kentleş(e)meyen Romanların Kimlik Arayışı ve Suça Yönelimleri

Türkiye'nin toplumsal yapısının anlaşılmasında 1950'li yıllardan sonra gerçekleşen hızlı bir kentleşme sürecinin sonucu olarak kırsal alandan kente gelenlerin bireysel veya toplumsal ölçekteki tavır ve davranış değişimleri belirleyici bir etken olmuştur. Modernleşme sürecinin önemli bir aşamasını oluşturan kentli kimlik edinme uğraşı, kırsal alandan gelenlerin kentteki yerleşme süre ve biçimleri, kültürel ve ekonomik düzeylerinin etkisiyle Türkiye'de kendine özgü sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Kentleşme eğilimlerinin gözlemlendiği kent merkezlerinin içerisinde

kalmış kentsel çöküntü alanlarında ve tampon bölge veya gecekondular yerleşimlerinde yapılan çok sayıda alan araştırması, kentleşmenin getirdiği yeni kimlik ve ilişkileri gözler önüne sermiştir. Söz konusu araştırmalar, Türkiye’de kentli kimliğinin benimsenmesi ve toplumsal değişimlerin irdelenmesi amaçlarını taşımanın yanı sıra kentlilik bilincinin yerleşmesi sürecinde meydana gelen bireysel ya da kitlesel tavır ve davranışları da mercek altına almıştır. Bu alan araştırmaları, aynı zamanda Türkiye’nin modernleşme deneyiminin geçirdiği aşamaları da sunmaktadır. Kentleşme sürecinde Türkiye’nin kendine özgü toplumsal yapısının etkisiyle anomi, yabancılaşma, cemaatleşme, örgütlü suç yapılanması, akrabalık ve hemşehrilik bağları, toplumsal örgütlenme ve siyasal katılım bilinci gibi bireysel ve toplumsal ilişkiler meydana gelmiştir (Tiken, 2011: 50). Kentleşmenin etkisiyle gözlemlenen olgular arasında suçun artışı ve örgütlü suç yapılanması dikkat çekmektedir. Kentlerin yayılma alanlarının genişlemesi ve barındıkları nüfusun çoğalması ile suçun artışı eş zamanlı olarak gelişir. Bu bağlamda kentlerin gelişmesi ve büyümesi bir bakıma suçun artışı ve örgütlü hale gelmesinin tarihesini vermektedir.

Genel anlamda yasalara aykırı eylemleri tanımlayan suç, ruhbilimsel ve toplumbilimsel gibi çeşitli yaklaşımlarla açıklanabilecek bir olgudur. Öyle ki bu farklı disiplinlerin üretmiş olduğu kuram ve araştırmaların tümünü kapsayarak suçu anlamaya çalışan kriminoloji, bir bilim dalı olarak suçun çok yönlü sebeplerini araştırır. Bilimsel bir veri olan suç, bu yönüyle sadece yasadışı eylemleri tanımlamakla kalmayarak sebepleri, oluşumları ve sonuçlarıyla toplumsal yapı çözümlemelerine kaynaklık etmektedir (Gölbaşı, 2008: 50).

Suçun oluşumu ve çeşitlenmesiyle kent arasında yakın bir ilişki söz konusudur. İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan suç, kırsal yaşamda da görülen bir olgu olmasına karşılık, kentlerde ayırıcı bir boyut kazanmıştır. Âdeti bir suç toplumu yaratan kentler, kendine özgü yeni suçlar üretmektedir. Kırdan farklı olarak çeşitli uzmanlık alanları oluşturan suçlar, kentlerde yasadışı kaynaklardan beslenip örgütlenerek birer güç odağı haline gelmeleriyle iş kollarına dönüşmüşlerdir. “*Kişilerin yasalara aykırı bir biçimde para kazanmak ve güç elde etmek amacıyla düzenli veya düzensiz olarak geniş ve dar katılımlarla işledikleri suçlar*” şeklinde tanımlanan süreç, kentleşme sürecinden önemli ölçülerde etkilenecek şekilde gelişim göstermiştir (Dursun, 2001: 5). Kentleşme süreciyle belirginleşen yoksulluk, işsizlik ve kentle bütünleşememe gibi sorunlar, örgütlü suçların insan kaynağını karşılamaktadır. Böylelikle örgütlü suç yapılanmasında kentleşmenin getirdiği toplumsal değişim ve ilişkiler, itici faktörler olarak görülmektedir. Tüm

dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kentleşme süreciyle gelişen hemşehrilik bağları, örgütlü suç yapılanmasında etkili olan toplumsal ilişkilerden biridir. Önceleri toplumsal yardımlaşma ve dayanışma işleviyle öne çıkan hemşehrilik, daha sonra yasadışı örgütlenmelere kaynaklık etmiştir. Kentte yasadışı işlerin temeline bakıldığında bu tarz örgütlerin akrabalık ve hemşehrilik ilişkileriyle kurulduğu görülmektedir (Özerkmen, 2008: 30). Kente göçün ilk aşamalarında hemşehrilerin yardımlaşmalarıyla görülen boş arazilerdeki kaçak yapılaşma, yerini daha sonraki dönemlerde özel ve ihtilafli arazilerin işgal edilmesiyle yapılan çok katlı yapılaşmalara bırakmıştır. Söz konusu eylemler, örgütsüz bir kesimin kendi başına yapabileceği bir iş olmaktan çıkarak, hemşehrilik ve cemaat bağlarıyla örülü arazi mafyasını ortaya çıkarmıştır. Kentlerde meydana gelen örgütlü suç yapılanmalarının kaynağı çoğu kez, yoksul olan alt sınıfların varlığıyla ilişkilendirilse de bazı suç kollarının oluşumunda üst sınıfların dikkat çekici bir payı da bulunmaktadır. Vergi yolsuzlukları, hayali ihracat, sahte banka ve şirket iflasları gibi örgütlü suçlar, eğitilmiş ve yüksek gelire sahip üst sınıflarca işlenir. Endüstriyel ve ekonomik gelişmelerle birlikte iş hayatında kent getirilerinden haksız kazanç sağlamak isteyenlerin varlığı, uzmanlık gerektiren söz konusu örgütlü suçları açığa çıkarmaktadır.

Kent kapsamlı suçların bir başka etkenlerinden olan toplumsal ayrışma, din, ırk ve etnik köken gibi statülere sahip bireylerin veya grupların dışlanarak birer birey sayılmayacak şekilde fiziksel, sosyal ve ahlaki açıdan kötü, suç yaratıcı ve hastalık olarak algılanmasıdır. Bu tanımın somut örneklerine rastlanan ülkeler arasında bulunan Türkiye’deki toplumlar Romanları⁴ yerleşik toplumdan dışlayarak, diğer bir deyişle ötekileştirerek kentin dışına itmeye zorlamıştır. Göçebe toplum yapısından kopamayan Romanların içinde buldukları bu durum diğer toplumsal gruplar gibi ülkesel destekleri, ekonomik güçleri veya lobicilik güçlerinin olmaması sebebi ile uluslararası sorun olarak görülmemektedir (Demirvuran, 2007: 77). Toplumda baskın olan grup tarafından Romanlık dışlayıcı/ayırıcı davranış ve söylem pratikleri çerçevesinde yeniden inşa edilmektedir. Bu yapı sürecinin arkasında emek piyasasındaki belirli çıkar grupları yer almaktadır. Roman toplumuna yönelik olumsuz kalıp yargıların yeniden inşası, etnik grubu formel iş piyasasından uzaklaştırarak enformel iş piyasasında geçici ve ucuz iş gücü olmaya itmektedir. Nesilden nesile

---

⁴ Çingene/Roman toplumunda kendisinin Çingene olduğunu söyleyenler bulunmasına rağmen kendisinin çoğunlukla Roman olduğunu savunanlar da vardır. Çingene ve Roman nitelendirmelerinin farklı olmadığı düşüncesi de kabul görmektedir. Bu çalışma kapsamında “Roman” ifadesi tercih edilmiştir.

aktarılan yoksulluk sürecinin yeniden inşası Roman kimliğini şekillendirmiştir. Roman etnik kimliği, yurttaşlık taleplerine yönelik tetiklenen araçsal nitelikli bir kolektif kimliktir; çıkar ortaklığı temelinde geleneğe yapılan vurgu ile duygusal içerik kazanmaktadır. Bireysel kimlik olarak Romanlık, kolektif kimliğe benzer şekilde araçsal niteliğe sahiptir. Bireyin çıkarları doğrultusunda ön plana çıkarılabilmekte veya yok sayılabilmektedir (Parsova, 2018:1). Ancak günümüzde toplumsal ayrışmanın mekâna yansımaları yukarıda bahsedildiği gibi net değildir. Çünkü toplumsal ayrışmanın olduğu bölgelerde yaşayan grup ve bireyler farklı din, etnik köken ve toplumsal cinsiyetleri barındırsalar da bu durum daha çok yoksulluk boyutuyla açıklanmış, planlama bölge anlayışından oluşan ayrışmayı tetiklemiştir. Bu bölgelerde yapılan ayrımcılık alenen değil, örtük bir şekilde yapılmaya devam etmiştir. Pek çok saha çalışması veya hazırlanan rapor, iş bulamayan Roman gençlere iş verilmesi, suça karışanlara eğitim verilmesi ve sportif faaliyetlere yönltilmesi için destek beklediğini belirtmiştir. Alevi Roman⁵ vatandaşlardan olan Buluter “dert çok, ama derde çare yok” diyerek kimlikleri sebebiyle ciddiye alınmadıklarını vurgulamış, birden fazla kimliğe sahip olmanın verdiği zorluğu şu şekilde aktarmıştır: “Bir yere gittiğimizde, giyimimiz veya konuşmamıza bakarak bir şey bilmediğimizi düşünüyorlar ama yanılıyorlar. Buradan Roman kadınlara da sesleniyorum. Artık kendinizi gösterin, ‘Biz varız’ deyin, kendiniz de okuyun, çocuklarınızı da okutun” çağrısında bulunmuştur.⁶

Kentin güvenliği veya toplumun refahı için “tehlikeli” olarak görülen Roman mekanları, yasa dışı vakaların ve suçun yuvası olarak damgalanmış ve kent yaşamıyla hem mekânsal hem de toplumsal açıdan bağlarını koparır hale gelmiştir. Kentsel gelişmenin önünde bir tehdit olarak görülen Roman mahalleleri zaman içerisinde ulaşım sorunları yaşayan, kötü, eskimiş yaşam alanlarına sahip ve illegal ekonomik faaliyetler ile geçimini sürdüren gettolar haline dönüşmüştür. Ayrışmanın ve damgalanmanın baskısını üzerinde en sert şekilde hisseden bu mahalleler, Roman halkının kent ile yürüttükleri ilişkilerin, hizmetlere ve istihdam ağlarına erişimlerin en temel belirleyicisi konumundadır. Bu noktada mekân, toplum için bir damgalama aracı olarak kullanılmaktadır. Bahsedilen damgalama ikili bir süreç kapsamında işlemektedir. Medyanın kullandığı araçlar ve kamu görevlilerinin kurduğu dil üzerinden ilerleyen bu süreç, Roman

---

⁵ Alevi mezhebini seçen Romanlar hem Romanlar hem de Roman olmayanlar tarafından çift taraflı dışlanmaya maruz kalmıştır.

⁶ <http://media4democracy.org/news/tekinin-tekisi-grlen-alevi-romanlar-daha-fazla-ayrimciliga-ugramak-istemiyoruz>
Erişim Tarihi: 30.03.2020.

topluluklarının günlük ilişkilerinde kendilerine yönelik içselleştirdikleri bir dil üzerinden yeniden üretilir hale gelmiştir. Bu damgalamanın temelinde tarihselliği barındıran hem yoksulluk hem de Romanlara atfedilen bir algı vardır. Fakat Romanların mekanları hususunda oluşan damgalamanın sadece dilden kaynaklanmadığını ve damgalamanın dil üzerinden şekillenen kalıcı dışlama sorunu olduğunu söylemek mümkündür (Akkan, Deniz ve Ertan, 2011: 44). Yoksulluğun ana göstergesi, kent alanlarında oluşan yaşamsal kriterlerin elverişsiz olma durumudur. Roman mahallelerinin en temel sorunu, alt yapı ve kötü konut yapılarıdır. Kimi zaman kent merkezine uzak kimi zaman ise kentin merkezinde gettolaşan bu mekanlar, yasadışı olayların ve suçun yuvası halini alabilmektedir. Romanların sosyal dışlanma süreçlerinin tehlikeli mekânsallıkları ile bağlantılı ilişkileri bulunmaktadır. Damgalanan Roman mahalleleri, kente katılım ve entegrasyon açısından birçok problem yaşamaktadır. Ayrıca Romanlar ortak toplumsal hayattan uzaklaştıkları için kent kültürüne ve hemşehrilik duygularına da uzaklaşmaktadır. Süreç dahilinde mahallede yaşayan Roman sakinleri sosyal dışlanmanın ağırlığını giderek üzerlerinde daha fazla hissetmektedir. İçine kapanık bir mahalle görünümü kazanan bu mekânsal yerleşmeler, giderek varoşlaşmanın yarattığı etki ile kente ve toplumun diğer kesimlerine yansıyan, sürekli sosyal problemler üreten merkezler haline gelecektir. Bu durum beraberinde birçok sorunu getirecektir. Olumlu örnek şahsiyetlerin ve sosyal modellerin olmadığı bir mahallede büyüyen çocuklar, çevresel sosyal öğrenme kalıplarından mahrum kalacaktır. Fuhuş, alkol, madde bağımlılığı, çatışma, kültürel erozyon, gelecek kaygısı ve endişe, yabancılaşma, yalnız kalma ve depresyon kentlerde yerel sosyal içerme odaklı politikaların uygulanmadığı sıkça görülen hastalıklardandır ve tüm bu sorunlara çözümler getirilmelidir (Seyyar, 2010: 39).

Roman toplumunun kentte yaşadıkları mekanların damgalanması ile emek piyasasından dışlanmalarının ilişkisi bulunmaktadır. İstihdam sağlanırken adrese dayalı ayrımcılığın yapıldığı göz önüne alındığında Roman mahallelerinin suç ve illegal işler ile ilişkilendirilerek damgalanması, mahallede bu tarz olaylarla ilgisi olmayan kişilerin iş bulma imkanlarını zorlaştırmaktadır. Romanlar yapılan araştırmalarda kurumlara başvurduğunda ve mahallelerinin adını söylediklerinde dezavantajlı konuma düştüklerini ve olumsuz cevap aldıklarını belirtmişlerdir. Güvenli iş alanlarının onlara kapalı olmasının temelinde mekânsal damgalanma yatmaktadır. Dolayısıyla Roman toplumu mekanlarından kopup kent merkezine veya toplumun diğer kesimine katılmaktadır. Bu durum ise, yeni tip sorunları meydana getirmektedir. Diğer bir

yandan Roman toplumunun geçmişten günümüze yapmış oldukları işlerin zamanla gelir getirmez olması veya bu işlerin başka topluluklarca yapılması onların ekonomik hayatını daha zor hale getirmiştir. Genel anlamda Roman toplumu marjinal işlere⁷ sıkışıp kalmış durumdadır. Düzenli işi olan Roman toplumunun ağır iş koşulları ve sağlık sorunlarından şikayetçi oldukları, sık sık iş kazası yaşadıkları, sigortasız çalıştıkları ve gelirin belirsizliği sebebi ile hane masraflarını düzenli şekilde karşılayamadıkları görülmektedir (Akkan, Deniz ve Ertan, 2011: 58).

Tolan (2009: 20) ekonomik dışlanmayı genelde kısa ya da uzun süreli işsizlik ve kredi gibi doğrudan ekonomik olanaklara ulaşamama olarak tanımlamaktadır. Sosyal devlet uygulamalarının varlığı halinde bu dışlanmanın etkilerinin daha az görüldüğü belirtilmektedir. Kişiler ekonomik dışlanmanın en uç durumunda temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale gelirler. Zaman zaman açlık sınırında tanımlanan bu durumun örneklerine tanık olunmaktadır. Örneğin, araştırma konusu olan Romanların daha önce belirtildiği üzere genel itibariyle hurdacılık, toplayıcılık gibi düzensiz ve az gelirli işlerde yer almaları ekonomik açıdan dışlandıklarını göstermektedir.

Roman toplumunun mahallelerde niteliksiz ve düzensiz işlerde çalışmaları ve bu işleri ağır çalışma koşulları altında gerçekleştirmeleri yoksulluk kategorisinde kalmalarına sebep olmaktadır. Sürekli bir işe sahip olmamaları geleceğe yönelik plan yapmalarını zorlaştırırken, ağır çalışma koşulları da kronik meslek hastalıklarını tetiklemektedir (Akkan, Deniz ve Ertan, 2011: 62). Romanların ekonomik sıkıntı çekmeleri ve hastalıklar ile mücadele etmeleri, nihayetinde suçla yönelimlerinin artması ile sonuçlanmaktadır.

3. Edirne’de Yaşayan Romanların Kentleşme Sürecinde Kent-Suç İlişkisi

Tüm dünyada ve dolayısıyla Türkiye’de meydana gelen sosyo-ekonomik dengelerde yaşanan değişim neticesinde ortaya çıkan kırdan kente hızlı bir şekilde gerçekleşen nüfus hareketlerinin kentlerde meydana getirdiği kapalı toplum yapıları nedeniyle ve Romanların kente uyum sağlamada yaşadıkları güçlükler çerçevesinde ortaya çıkan problemler doğrultusunda Edirne kenti konu edinilmiştir. Araştırmanın evrenini Edirne ilinin Merkez Mahallelerinde yer alan Roman

---

⁷ Kentin çöp toplama, temizlik işleri gibi toplumun geneli tarafından büyük ölçüde istenmeyen işlerini yapan Roman toplumu kendilerine sunulan işler ile birlikte dışlanmış ve bu durum buna bağlı olarak gelişen Roman algısını da beraberinde getirmiştir. “Çingene İşleri” çatısı altında hurdacılık, hamallık ve kâğıt toplama gibi işlerle ötekileştirmenin ekonomik ayağı oluşturulmuştur.

bireyler oluşturmaktadır.⁸ 115'i kadın ve 241'i erkek olmak üzere toplam 356 kişi çalışmaya katılmıştır. Araştırmaya konu olan mahallelerde yapılan anketler, mahallelerin nüfusları ve yaşam tarzları baz alınarak yapılmıştır. Araştırma 2020 yılı Mayıs-Haziran aylarında yapılmış olup araştırma sonucu elde edilen bulgular dönemin özelliklerini taşımaktadır. Romanların etnik kimliklerinden dolayı kentsel bağlamda ötekileştirilmesi, kentin bir köşesine itilmesi, mekânsal tercihleri, toplum içerisindeki konumu ve kentleşme sürecinin hangi evresinde olduğunu ortaya koymak için 60 soruluk bir anket çalışması hazırlanmıştır. Anket uygulaması neticesinde elde edilen cevaplar SPSS 22.0 programı kullanılarak frekans dağılımları, çapraz tablolar ve istatistiki verilere dönüştürülmüştür. Merkez ilçesinde kentin içinde olan fakat kentin içine almadığı Roman mahalleleri homojen bir Roman mahallesi olması nedeniyle çalışmanın temel mekanını oluşturmaktadır. Kutuplaşma ve ayrışma süreçlerinin kent dinamikleri eşliğinde incelenmesiyle yaşanabilir bir kentsel mekân yaratılması ve toplumun her kesiminin kentleşme sürecine dahil olması için Edirne ilinde yapılan çalışmanın rehber olması amaçlanmaktadır.

Tablo 2: Mesleğiniz Nedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Memur	7	2,0	2,0	2,0
İşçi	102	28,7	28,7	30,6
Öğrenci	18	5,1	5,1	35,7
Ev kadını	75	21,1	21,1	56,7
Çiftçi	6	1,7	1,7	58,4
Emekli	9	2,5	2,5	61,0
İşsiz	36	10,1	10,1	71,1
Çöp Toplayıcılığı	4	1,1	1,1	72,2
Esnaf	15	4,2	4,2	76,4
Hamallık	8	2,2	2,2	78,7
Çalgıcılık	17	4,8	4,8	83,4
Seyyar Satıcılık	18	5,1	5,1	88,5
İnşaat İşçiliği	8	2,2	2,2	90,7
Ayakkabı Boyacılığı	7	2,0	2,0	92,7
Çiçekçilik	4	1,1	1,1	93,8
Temizlik Görevlisi	7	2,0	2,0	95,8
Esnaf	15	4,2	4,2	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

⁸ %5 yanılma payı %95 güven aralığına göre çalışma yapılmıştır.

Hızlı ve sağlıksız kentleşmenin yarattığı işsizlik, yoksulluk, gelir dağılımındaki eşitsizlik ve çöküntü bölgelerinin oluşması gibi toplumsal olgular suç ile doğrudan ilişkilidir. Kırdan kente göç eden ailelerin kentsel yaşamda çocuklarının üzerindeki etkisi bu bağlamda zayıflamaktadır. Kentleşme sürecini nesilden nesile aktaramayan kentli bireyler henüz yolun başında yoldan sapmaktadır. Buna ek olarak, okulda iyi bir eğitim alamamak, yaşadıkları mahallelerin yapısı, ekonomik sıkıntılar, aile içi şiddet vb. durumlar gençleri suç işlemeye teşvik etmektedir. Çeşitli araştırmalar, göç eden ailelerin ikinci nesillerinin (çocuklarının) suça yönelmelerinin kentte yaşayan çocukların suça yönelmelerine oranla daha fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Çapraz Tablo- Cinsiyet/Meslek

	Memur	İşçi	Öğrenci	Ev kadını	Çiftçi	Emekli	İşsiz	Çöp Toplayıcılığı	Esnaf	Hamallık	Çalgıcılık	Seyyar Satıcılık	İnşaat İşçiliği	Ayakkabı Boyacılığı	Çiçekçilik	Temizlik	Esnaf
Kadın	2	12	10	71	0	1	6	0	0	0	3	1	0	0	4	5	0
Erkek	5	90	8	0	6	8	34	4	15	8	14	17	8	7	0	2	15

Çalışmaya katılım gösteren katılımcılar demografik özelliklerine göre değerlendirilmiştir. Meslek değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde örnekleme oluşturan 356 katılımcının 102'si (%28,7) işçi, 75'i (%21,1) ev kadını, 36'sı (%10,1) işsiz ve geri kalanı ise genellikle Roman toplumuna özgü marjinal meslekler meslek grubunda yer alan katılımcılardan meydana gelmektedir. Tablo 2'ye göre en yüksek orana sahip olan meslek grubunun 102 (%28,7) katılımcı ile işçi meslek grubu olduğu görülmektedir. 115 kadın bireyin çalışmaya katkı sağladığı görülmektedir. Bu bireylerin 75'i işsiz veya ev kadınıdır. Aile bütçesine herhangi bir katkısının bulunmadığı gözlemlenmiş ve Roman kadınların iş hayatında yeri oldukça sınırlı kalmıştır. Sadece 2 kadın memur ve 12 kadın işçi olarak meslek edinmişlerdir. Kentte kadın esnaf sayısı oldukça fazla olmasına rağmen Roman kadınları kendilerine bu alanda yer bulamamışlardır. Genelde kadınlar çiçekçilik, seyyar satıcılık yapmaktadır. Romanların istedikleri mesleklerin başında gelen memuriyet oranı ise %2 ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 4: Öğrenim Durumunuz Nedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Okur-Yazar Değil	35	9,8	9,9	9,9
İlkokul	115	32,3	32,6	42,5
Ortaokul	130	36,5	36,8	79,3
Lise ve Dengi Okul	63	17,7	17,8	97,2
Üniversite	8	2,2	2,3	99,4
Lisansüstü	5	1,6	1,6	100,0
Toplam	356	100,0		

Çalışmaya katılım gösteren katılımcılar demografik özelliklerine göre değerlendirilmiştir. Öğrenim durumu değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde örneklemini oluşturan 356 katılımcının 35'i (%9,8) okur yazar olmayan, 115'i (%32,3) ilkokul mezunu, 130'u (%36,5) ortaokul mezunu, 63'ü (%17,7) lise ve dengi okul mezunu, 8'i (%2,2) üniversite mezunu, 5'i (%1,6) lisansüstü mezunu katılımcılardan meydana gelmektedir. Tablo 4'e göre katılımcıların çoğunlukla ilkokul ve ortaokul mezunu oldukları görülmektedir. Yapılan gözlemler neticesinde çocukların erken yaşta evlilik yaşamamasından ötürü okula gidemediği tespit edilmiştir. Eğitim hayatını tamamlamak yerine erken yaşta çalışmayı ve ailesinin ekonomik sıkıntılarını karşılamayı tercih etmişlerdir. Eğitim düzeyi düşük olan Romanlar bunun ana kaynağının okulda çocuklarının dışlandıklarını, lakap takıldıklarını ve kötü davranıldıklarını belirtmektedir. Bu sebeple de çocuklar okuldan uzaklaşmakta ve okulu terk etmektedir. Dolayısıyla önyargı, kalıp yargı, dışlama, damgalama gibi sorunlar, Romanların okula hiç gitmemelerine ya da okulu yarıda bırakmalarına neden olmaktadır. Tabloya bakıldığında ise kadınların erkeklere nazaran daha az eğitim aldığı görülmektedir. Fakat üniversiteye giden sayısı kadınlarda üç katı olmasına rağmen lisansüstü eğitim alan Roman kadın sayısı bulunmamaktadır. Araştırma öznesinin eğitim durumu hiç iç açıcı değildir. Bu duruma aşağıda bahsedileceği üzere ailelerin çoğunluğunun tek ya da iki odalı evlerde kalabalık olarak yaşamaları; ailede alkol kullanımı, ailenin çeşitli nedenlerden parçalanması gibi olumsuzluklar ve olanaksızlıklar da eklenince, mahalledeki canlı yaşam tarzına alışan çocuklar, örgün eğitime karşı ilgisiz kalmaktadır. Bu bağlamda aile çocuğunu örgün eğitim yerine küçük yaşta marjinal mesleklere yönlendirmeye çalışmaktadır.

Tablo 5: Hane Halkı Ortalama Geliriniz Nedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
2300 TL ve altı	253	71,1	71,1	71,1
2300-4000 TL	83	23,3	23,3	94,4
4001-6000 TL	10	2,8	2,8	97,2
6001-8000 TL	6	1,7	1,7	98,9
8001 TL ve üzeri	4	1,1	1,1	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

Çalışmaya katılım gösteren katılımcılar demografik özelliklerine göre değerlendirilmiştir. Hane halkı ortalama gelir değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde örnekleme oluşturan 356 katılımcının 253'ü (%71,1) 2.300 TL ve altı, 83'ü (%23,3) 2.300-4.000 TL'dir. 2020 Kasım ayı itibarıyla açıklanan dört kişilik ailenin açlık sınırı 2.516 TL, yoksulluk sınırı ise 8.198 TL olmuştur (www.turkis.org.tr,2020-Kasım). Bu veriler göz önüne alındığında dört kişilik bir ailenin dengeli, yeterli ve sağlıklı beslenebilmesi için açlık sınırının altında olduğu, gıda harcaması ile birlikte eğitim, konut, ulaşım, giyim, eğitim vb. harcamalarının yapılması için yoksulluk sınırının çok altında kaldığı görülmektedir. Bekar bir kişinin yaşama maliyeti ise 3.074 TL olarak belirlenmiştir. Yapılan anket çalışması neticesinde 356 Roman vatandaşın sadece 4'ü yoksulluk sınırının, 103'ü ise açlık sınırının üzerindedir.

Tablo 6: Yaşadığınız Hane Kaç Kişiden Oluşmaktadır?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
1-3	93	26,1	26,1	26,1
4-6	213	59,8	59,8	86,0
7-10	44	12,4	12,4	98,3
11 ve üzeri	6	1,7	1,7	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

Katılımcıların yaşadığı hanenin kaç kişiden oluştuğu incelendiğinde katılımcıların 93'ü (%26,1) 1-3 kişilik ailede, 213'ü (%59,8) 4-6 kişilik ailede, 44'ü (%12,4) 7-10 kişilik ailede, 6'sı (%1,7) 11 ve üzeri kişilik ailede yaşamaktadır. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu 4-6 kişilik ailede yaşamaktadır. Görülmektedir ki Roman toplumunda aynı çatı altında yaşayan birey sayısı oldukça fazladır. Türkdoğan (1977: 97), bireylerin kalabalık mekanlarda yaşamasının Lewis'in "yoksulluk kültürü"nü niteleyen toplumsal özelliklerden biri olduğunu belirtir. Türkdoğan'ın gecekondular üzerinden yaptığı araştırma bulguları, günümüz kent-içi "çöküntü alanları" için de geçerlidir. Kent içi mahalleler hem aile içi hem de fiziksel ilişki açısından çok

sayıda bireylerin kümелendiği yerlerdir. Edirne’de ikamet eden Romanların zihinsel faaliyetlerinin, hedef ve isteklerinin tablodaki gibi kalabalık aile yapısındaki etkileşimin niteliği çerçevesinde şekillendiği düşünülürse, “yoksulluk kültürü” Tomanbay’ın (2007) toplumsallaşma ve sosyalleşme süreçleri için belirttiği düşünceler çerçevesinde “kısıtlı sosyalleşme” şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü Edirne’de yaşayan Romanlar tek çatı altında yaşamının ekonomik açıdan getiri sağlayacağını düşünmekte ve hareket etmektedir. Oysaki kısa vadede bu durum olumlu sonuçlar getirirse de uzun vadede aile ve eğitim açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Tablo 7: Çapraz Tablo-Hane Halkı Büyüklüğü/Hane Halkı Geliri

Hane Halkı Geliri	2300 TL ve altı	2300-4000 TL	4001-6000 TL	6001-8000 TL	8001 TL üzeri
Hane Halkı Büyüklüğü	Kişi	Kişi	Kişi	Kişi	Kişi
1-3	57	30	2	0	4
4-6	155	48	8	2	0
7-10	40	4	0	0	0
11 ve üzeri	1	1	0	4	0

Yoksulluk kültürü, genellikle gelişmekte olan ülkelerdeki katmanlı sosyal ve ekonomik yapıdaki değişim veya bu yapıların yerini yenisinin alması neticesinde sosyal düzende oluşan bozulma vasıtasıyla varlıkları daha da netleşen vasat altı durumdaki umutsuzları betimlemektedir. Yoksulluk kültürü, yoksul bireylerin yoksulluğunu nesilden nesile aktaran davranışlara, kültürlere ve değerlere atıf yapmakla birlikte, yoksulun yaşamını idame ettirmesi için önden kullandığı ekonomik ve sosyal araçların çökmesi neticesinde, kendi ve ailesinin özdeksel varlığını devam ettirebilmek için geliştirdiği savunma sistemi olarak da ele alınmıştır (Aşkın, 2011). Bu bağlamda kentleşme, bir süreç dahilinde ortaya çıktığı için Roman toplumunun yoksulluk kültürünü kuşaktan kuşağa aktarması sebebiyle dolaylı yoldan etkilenmektedir.

Tablo 8: Düzenli ve Güzel Bir Mahallede Yaşadığınızı Düşünüyor musunuz?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Evet	89	25,0	25,0	25,0
Hayır	176	49,4	49,4	74,4
Kısmen	81	22,8	22,8	97,2
Fikrim Yok	10	2,8	2,8	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

“Düzenli ve Güzel Bir Mahallede Yaşadığınızı Düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların 176’sı (%49,4) hayır ve 81 kişi (%22,8) kısmen cevabını vermiştir. Katılımcıların

yaşadıkları mahallelerden şikâyet etmesinin en önemli sebebi hizmetlerin gelmemesi, gelen hizmetlerin ise eksik gelmesi olmuştur. Ek olarak Roman vatandaşların mahallelerde suç unsuru olacak faaliyetlerde bulunmaları ve suça yönelmek istemeyen diğer Roman vatandaşları tehdit etmeleri güzel bir mahallede yaşama fikrini olumsuz etkilemiştir. Genellikle Romanların, hırsızlık, fuhuş, esrar satışı ve kullanımı, gasp gibi olaylara diğer kişi ve gruplardan daha çok karışıyorlarmışçasına yaftalanmaları, Romanların toplumda “ahlâksız” olarak kodlanmasına yol açmıştır (Çelik ve Şahin, 2012: 324). Roman toplumunun içine kapanık mahalleleri sahip olduğu toplumsal kodlar nedeni ile kentteki suç ağlarının merkezi olarak görülmektedir. Gerek ailede gerekse sokakta suç, şiddet ve marjinal işlerle uğraş günlük hayat içinde öğrenilen ve normal olarak kabul edilen bir durum olmaktadır (Güllü ve Yıldırım, 2016: 48). Romanlar, geçmişten günümüze suçlu olarak damgalanmakta, asla topluma uyum sağlamayacakları düşünülmekte ve önyargıların hâkim olduğu bir topluluk olarak görülmüştür. Ancak Romanlar her zaman nerede yaşarlarsa yaşasınlar içinde buldukları toplumun sadık birer üyesi olmuşlardır.

Tablo 9: Eğer Mahalleden Taşınmayı Düşünüyorsa En Önemli Nedeniniz Nedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Eğitim	20	5,6	5,6	5,6
Kentsel Hizmetler	156	43,8	43,8	49,4
Sosyal Dışlanma	10	2,8	2,8	52,2
Kültürel Uyumsuzluk	7	2,0	2,0	54,2
İş Bulma	131	36,8	36,8	91,0
Sağlık	3	0,8	0,8	91,9
Can ve Mal Güvenliği	22	6,2	6,2	98,0
Daha Ucuz Mesken Bulmak	4	1,1	1,1	99,2
Diğer	3	0,8	0,8	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

“Eğer Mahalleden Taşınmayı Düşünüyorsanız En Önemli Nedeniniz Nedir?” sorusuna katılımcıların 20’si (%5,6) eğitim, 156’sı (%43,8) kentsel hizmetler, 10’u (%2,8) sosyal dışlanma, 7’si (%2,0) kültürel uyumsuzluk, 131’i (%36,8), 3’ü (%0,8), 22’si (%6,2) can ve mal güvenliği, 4’ü (%1,1) daha ucuz mesken bulmak, 3’ü (%0,8) ise diğer nedenlerle taşınmayı düşündüğünü belirtmiştir. Buna göre katılımcıların yaşadıkları mahalleye sunulan kentsel hizmetlerin yetersiz olduğunu düşünmeleri taşınma nedenlerinin ilkinin oluşturmaktadır.

Tablo 10: Başka Bir Kente Taşınıyor Olsanız Romanların Olduğu Mahalleleri mi Seçersiniz?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Evet	240	67,4	67,4	67,4
Hayır	18	5,1	5,1	72,5
Önemi Yok	98	27,5	27,5	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

Katılımcılara yöneltilen “*Başka Bir Kente Taşınıyor Olsanız Romanların Olduğu Mahalleleri mi Seçersiniz?*” sorusuna 240 kişi (%67,4) “Evet” cevabı verirken, 98 kişi (%27,5) ise “Önemi Yok” cevabını vermiştir. Bununla birlikte sadece 18 kişi (%5,1) “Hayır” cevabını vermiştir. Buradan hareketle romanların yaşadıkları mahallelere bağlılık düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Tablo 8-9 ve 10 incelendiğinde mahalleden taşınmayı düşünmenin en önemli nedeninin kentsel hizmetlerin yetersiz olduğu düşüncesini, iş bulma ile can ve mal güvenliği takip etmektedir. Taşınmak istedikleri mahallede Roman nüfusunun bulunmasını istemeleri, etnik kimlikleri ve beraberinde getirdiği olumsuzluklarla barışık olduklarını göstermektedir. Romanların etnik gruplarından kopmak istemeyip, sosyal dayanışma ağlarından faydalanmak istedikleri düşünülebilmektedir. Gözlem sonucunda nüfusun büyük çoğunluğunda başka bir mahalleye taşınma beklentisinin yerine, buldukları yerleşmede fiziksel koşullarının iyileştirilmesiyle yaşamaya devam etme beklentisinin hâkim olduğu görülmektedir. Bununla birlikte görüşmeler sırasında Roman vatandaşların da belirttiği üzere tüm sorunların temelinde eğitim yer almaktadır. Ailesi ve kendi geçimini sağlamak için iş olanakları arayan bireylerin uğraşları neticesinde başka mahalleye taşınmak çözüm görülmüştür. Şöyle ki iş başvuruları sırasında Roman ağırlıklı mahallelerin adresi verildiğinde sürekli olumsuz yanıt aldığı söyleyen Romanlar “*suçun ağırlıkta olduğu mahallelerden işverenlerin çekindiğini*” dile getirmektedir. Romanların en büyük sıkıntılarından biri olarak iş konusu, yaşadığı mahallelerde damgalanmanın verdiği önyargıları beraberinde getirmektedir. Bu önyargıların aşılmasıyla birlikte yoksullukla mücadele, gelir dağılımının iyileştirilmesi, dezavantajlı kesimlerin gözetilmesi ve sosyal hizmetlerin yaygınlaştırılması ve fırsat eşitsizliğinin gelecek nesillere sirayet etmesinin önüne geçilmesi gibi pozitif sonuçlarla güçlü bir toplum yapısına geçilebilecektir. Romanlar genellikle düzensiz iş yapısına sahip mesleklerde çalışmaktadır. Romanların yoğun olarak yer aldıkları iş alanlarının düşük ücretli, vasıfsız/yarı-vasıflı, düzenli ve istikrarlı olmayan geçici ve enformel işler olduğu görülmektedir. Bu mesleklerde sosyal güvenceye erişim olasılığı çok düşüktür. İş kazaları ve

meslek hastalıklarının bu tip işlerde daha yaygın olması kötü çalışma koşullarından ve temel sağlık ve iş güvenliği korumalarının mevcut olmamasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 11: Romanlara Yönelik Eğitim Hizmetlerinden Memnuniyetiniz Ne Düzeydedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Hiç Memnun Değilim	10	2,8	2,8	2,8
Memnun Değilim	53	14,9	14,9	17,7
Fikrim Yok	167	46,9	46,9	64,6
Memnunum	115	32,3	32,3	96,9
Çok Memnunum	11	3,1	3,1	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

“Romanlara Yönelik Eğitim Hizmetlerinden Memnuniyetiniz Ne Düzeydedir?” sorusuna katılımcıların 167’si (%46,9) fikrim yok yanıtını verirken 115’i (%32,3) memnun olduğunu ifade etmiştir. 53 kişi (%14,9) sunulan eğitim hizmetlerinden memnun olmadığını belirtirken, 11 kişi (%3,1) çok memnun olduğunu belirtmiştir. Buna göre katılımcıların çoğunluğu romanlara yönelik eğitim hizmetlerinden memnuniyet düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Romanların eğitim seviyeleri oldukça düşüktür. Eğitim seviyesi düşük olan toplumlarda gerçekleşecek her ilerleme ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesine ve toplumsal dengesizliklerin giderilmesine büyük ölçüde katkı sağlayacaktır. Eğitim, ekonomik refah veya ekonomik büyümenin sağlanmasında işgücü niteliğinin artırılmasına yönelik kullanılmasa dahi, dışsallıkları geniş olmasından dolayı ülkenin en iyi yatırımlarından biri olmaktadır. Okul eğitimi gibi eğitimler, bireylerin toplumsal kabul edilen normların geliştirilmesine, uyulmasına ve toplumsal değerlerin anlaşılmasına katkı sağlar. Eğitimli toplumların sosyal çatışmalarla daha az karşılaştıkları ve bu durumu istikrarlı şekilde sürdürdükleri görülmektedir. Bu bağlamda emek piyasasında yüksek eğitimli Roman vatandaşların rol alması, bireyi ekonomik refaha ulaştıracağından suç işleme eğilimlerini düşürecektir (Aşkın, 2011).

Tablo 122: Ebeveyn Olarak Çocuklarınızın Okuması Konusunda Düşünceleriniz Nelerdir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Okuması İçin Her Şeyi Yaparım	93	26,1	26,1	26,1
İlköğretim Yeter	29	8,1	8,1	34,3
İmkân Olursa Okusun	213	59,8	59,8	94,1
Okumasına Gerek Yok	21	5,9	5,9	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

Katılımcılara yöneltilen “Ebeveyn Olarak Çocuklarınızın Okuması Konusunda Düşünceleriniz Nelerdir?” sorusuna 213 kişinin (%59,8) imkân olursa okusun şeklinde verdiği yanıt en yüksek frekans yüzdesini oluşturmaktadır. Bunu takip eden 93 kişi (%26,1) okuması için her şeyi yaparım yanıtını vermiştir. 29 kişi (%8,1) ilköğretim yeterli diye yanıt verirken, 21 kişi (%5,9) çocuklarının okumasına gerek olmadığını belirtmiştir. Buradan hareketle katılımcıların çocuklarının okumaları konusundaki tutumlarının mevcut olan olanaklar dahilinde şekillenmesi gerektiği düşüncesini savundukları söylenebilir. Roman vatandaşların mevcut olanaklarından kastı genellikle ekonomik durumlarının yeterliliği ve kısa vade bile olsa okurken aile bütçesine katkı sağlaması yer almaktadır. Aynı zamanda Romanların eğitim sürecine katılmamalarının sebeplerinin başında erken yaşta evlenmek istemeleri de gelmektedir. Ailelerde küçük yaşta evlilik yapmaya karşı değillerdir. Nedeni ise aile bütçesinin rahatlayacağını düşünmelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 13: Eğitim Hizmetlerinden Yararlanamıyorsanız/Yararlanmadıysanız Nedenini Belirtiniz?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Uzak Olduğu İçin	5	1,4	1,8	1,8
Hizmeti Beğenmiyorum	12	3,4	4,3	6,0
Okul Ortamı Koşullarını Beğenmiyorum	20	5,6	7,1	13,2
Öğretmen ve Yetkililerin Davranışını Beğenmiyorum	21	5,9	7,5	20,6
Hizmetin Sunumundaki Koşulları Beğenmiyorum	6	1,7	2,1	22,8
Ekonomik Yetersizlik	212	59,5	75,4	96,8
Eğitim Hizmetlerinden Yararlananlar	80	100,0		
Toplam	356	100,0		

“Eğitim Hizmetlerinden Yararlanamıyorsanız/Yararlanmadıysanız Nedenini Belirtiniz?” sorusuna tam anlamıyla yararlanmadığını belirten 281 katılımcının 212’si (%59,5) ekonomik yetersizlik cevabını verirken, 21’si (%5,9) öğretmen ve yetkililerin davranışını beğenmiyorum, 20’si (%5,6) okul ortamı ve koşullarını beğenmiyorum, 12’si (%3,4) hizmeti beğenmiyorum, 6’sı (%1,7) hizmetin sunumundaki koşulları beğenmiyorum ve 5’i (%1,4) uzak olduğu için yararlanmıyorum cevabını vermiştir. Roman toplumunda eğitim hizmetlerinden eşit ve tam şekilde yararlanamama durumu, işsizlik ve emek piyasasına tam olarak katıl(a)mama gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır. Sebebi ise formal mesleklerin gerektirdiği vasıfların her geçen gün arttığı

küreselleşen dünyada, niteliksiz ve vasıfsız emek gücüne olan talep giderek azalmaktadır (Aşkın, 2011). Eğitim olanaklarına diğer kesimlerce eşitsiz şekilde erişim, başarısızlığı, güven eksikliğini beraberinde getirir. Gelecekteki yaşam olanakları, toplumsal bağları giderek zayıflatır. İşgücünün yeterliliğinin artırılmasına yönelik çözümlerin temelinde eğitim yatmaktadır. İstihdam edilebilirlik ve yeteneklerin geliştirilmesi, okuldan iş yaşamına sorunsuz geçiş ve yaşam boyu öğrenme, özellikle Batı’da sosyal dışlanmışlığın yok edilmesinde bir çözüm yolu olarak belirginleşmektedir. Şöyle ki genç işsizliği ve uzun süreli işsizlik sorunlarının temelinde eğitim düzeyinin yetersizliği ve dar kapsamlı oluşu bulunmaktadır (Psacharopoulos, 2000: 85). Roman vatandaşlarının eğitim hususunda hassasiyeti oldukça düşüktür. “Fikrim yok” seçeneği dahil edildiğinde genel olarak eğitim hizmetinden memnun olmayan Romanlar, çocuklarının okumasının imkanlar dahilinde gerçekleşebileceği düşüncesine ağırlık vermektedir. Bu bağlamda Romanlar açısından öncelikli tercihleri arasında olmayan eğitim, içinde buldukları sosyal sınıfı değiştirmeye yönelik çözüm olarak görülmemiştir. Eğitimden yararlanamayanlar öncelikle ekonomik yetersizliği sebep olarak göstermiştir. Çünkü çocuklarının okula gitme masraflarının sadece kitap ve defterden ibaret olmadığını ve okula giderken çocuklarının ulaşım yemek vb. ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirten Romanlar ebeveyn olarak sosyal statülerinin eğitimle değişeceğini bilmelerine rağmen bu hususta çözüm bulamamışlardır. Görüldüğü üzere yüksek eğitim imkanlarına erişim zorluğu neticesinde üniversite okuyan Roman vatandaşlarının sayısı ise oldukça azdır. Kısır döngüye giren ve yoksulluk kaynaklı sosyal dışlanmaya sebebiyet veren eğitim ve kültürel hayatın yetersizliği Romanları suça yöneltmekte, hatta dışlanma ve kentlileşememe sürecinin ana sebeplerinden biri olan iş olanaklarının önünün kapanmasına sebebiyet vermektedir.

Tablo 14: Herhangi Bir Konudan Dolayı Son 5 Yıl İçinde Karakola Gittiniz mi/Götürüldünüz mü?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Evet	134	38,2	38,2	38,2
Hayır	222	61,8	61,8	100,0
Toplam	356	100,0	100,0	

Katılımcılara yöneltilen “*Herhangi Bir Konudan Dolayı Son 5 Yıl İçinde Karakola Gittiniz Mi/Götürüldünüz Mü?*” sorusuna 222 kişi (%61,8) hayır cevabını verirken, 134 kişi (%38,2) karakola gitmek durumunda kaldığını belirtmiştir. Buna göre katılımcıların yarısından fazlası son

5 yıl içerisinde karakola gitmemiş/götürülmemiştir. Wright'ın⁹ sınıf altı olarak nitelediği bu gruplar, yoğun bir işsizlikle, düşük eğitim düzeyiyle, suçla birlikte anılmaktadırlar. Irk ya da etnikliğin sınıf altı üyesi olmada muhtemel bir etkisinin olabileceği, sınıf altı oluşumunda bunların gerekli şartları oluşturmadığı; fakat yoksulluğun bir etnik azınlıkta yoğunlaşmaya başlamasının, yoksulluğun ırksallaşmasına ve bir sınıf altı oluşumuna yol açma eğilimi olduğu da düşünülmektedir. Wright farklı sınıf yapılarını, farklı biçimlerde sınıf altı grupların oluşturduğunu belirtmektedir. Günümüz kapitalist ekonomik sisteminde sınıf altının durumunu tanımlayan temel kaynak, üretken olarak kullanacağı, vasıflı emek gücüne sahip olmamasıdır. Birey, emek gücünü, fiziksel olarak denetlemek ile birlikte; emek gücü, kapitalist sistemde üretken olarak kullanılmadığı için ekonomik olarak değersizdir. Sahip oldukları vasıflar, emek güçlerini satılabilir kılmadığı için çeşitli üretken kaynaklara erişemezler ve bu yüzden ezilmişlerdir. Wright'ın sınıf altı da aşırı yoksulluk içinde yaşamakta; temel eğitim eksikliği bulunmakta ve düzenli istihdam için vasıflara gereksinim duymaktadır. Bu özellikler, sınıf altını, genel toplumsal yapı içerisinde marjinal/ayrık bir konuma yerleştirmektedir. Marjinal mesleklere itilen Roman toplumu kaynaklara erişememesi ve kentsel hizmetlerden tam anlamıyla yararlanamamasından dolayı suça yönelmektedir.

Tablo 15: Cevabınız Evet İse Son 5 Yılda Kaç Kez Gittiniz /Götürüldünüz?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
1	46	13,0	33,3	33,3
2	55	15,4	41,7	75,0
3	19	5,3	14,4	89,4
4	0	0	0	0
5 ve Üzeri	15	4,3	11,4	100,0
Toplam	134	100,0		

Son 5 yıl içerisinde karakola giden/götürülen 134 katılımcının kaç kez gittiğini/götürüldüğünü ölçmeye yönelik sorulan soruda 55 kişinin (%15,4) 2 kez, 46 kişinin (%13,0) 1 kez, 19 kişinin (%5,3) 3 kez, 15 kişinin (%4,3) 5 ve üzeri kez karakola gittiği/götürüldüğü tespit edilmiştir. Sosyal dışlanmış bir bireyin o toplumda (diğer) vatandaşların katıldıkları normal etkinliklere katıl(a)mayan birey olarak karşımıza çıkması bireyi suça daha fazla teşvik etmektedir. Bir işe başvuru sırasında mahallesini belirttikten sonra olumsuz cevap alan

⁹ Wright'dan aktaran Aşkın (2011), sınıf altını Marksist sınıf sistemindeki sınıf ikiliği çerçevesinde sürekli sömürül(e)meyen fakat ekonomik olarak ezilenlerin oluşturduğu bir tabaka olarak ele alır.

Roman birey, dışlanmışlığın ekonomik etkisini üzerinde hisseder. Eğitimi eksik veya hiç tamamlamamış olan Roman bireyi suça yönelecektir. Ekonomik geçimini suç vasıtasıyla sağlamaya çalışan ve sabıkası olan Roman vatandaş iş konusunda tamamen umudunu kaybedecektir. Nitekim bu durumda olan Romanlar tekrardan suça yönelmekte ve kısa yoldan para kazanmanın yollarını arayacaktır. Bu kısır döngü sürecinde aile yapısı da tam anlamıyla etkilendiğinden kentleşme sürecine uyum sağlanamayacaktır. Kente katkısı, içine kapanık mekânsal bir Roman toplumunun oluşturduğu yapıdan öteye gidemeyecektir.

Tablo 16: Karakola Gitme/Götürülme Nedeniniz Nedir?

	Frekans	Frekans (%)	Geçerli Frekans (%)	Kümülatif Frekans (%)
Hakkımdaki Şikâyet Sebebiyle	13	3,7	9,7	9,7
Mal Güvenliği Sebebiyle Şikâyet Ettim	8	2,2	6,0	15,7
Şahitlik Etmek İçin	30	8,4	22,4	38,1
Mali Suçlar	10	2,8	7,5	45,5
Adam Yaralama	22	6,2	16,4	61,9
Hırsızlık	4	1,1	3,0	64,9
Can Güvenliği Sebebiyle Şikâyet Ettim	2	0,6	1,5	66,4
Kimlik ve İkamet Bildiriminde Bulunmak İçin	14	3,9	10,4	76,9
Adam Öldürme	1	0,3	0,7	77,6
Uyuşturucu	28	7,9	20,9	98,5
Mala Zarar Verme	1	0,3	0,7	99,3
Diğer	1	0,3	0,7	100,0
Toplam	134	100,0		

Son 5 yıl içerisinde karakola giden/götürülen 134 katılımcının gitme/götürülme nedenlerini saptamak amacıyla sorulan soruda 30 kişinin (%8,4) şahitlik etmek için, 28 kişinin (%7,9) uyuşturucu nedeniyle, 22 kişinin (%6,2) adam yaralama, 14 kişinin (%3,9) kimlik ve ikamet bildiriminde bulunmak için, 13 kişinin (%3,7) hakkındaki şikâyet nedeniyle, 10 kişinin (%2,8) mali suçlar, 8 kişinin (%2,2) mal güvenliği sebebiyle şikâyette bulunma, 4 kişinin (%1,1) hırsızlık, 2 kişinin (%0,6) can güvenliği sebebiyle şikâyette bulunma ve diğerlerinin adam öldürme, mala zarar verme ve diğer sebeplerle karakola gittiği/götürüldüğü görülmektedir.

Kentleşme sonrası ortaya çıkan ve çözüme kavuşturulamayan sorunlar, bireysel alanda suç olarak kente yansır. Böylelikle arazi, çek-senet, otopark mafyaları gibi kentlerin ürettiği örgütlü suçlar yapılır. Birer meslek koluna dönüşen bu suçlar, kentleşmenin getirdiği toplumsal değişimin ürünü olarak dikkat çeker. Günümüzde farklılıklar ile birlikte mekâna da yansıyan tüm

eşitlik haklarını tanıma temeli üzerine yapılandırılacak çok kültürlü yapı, bütünleşmiş toplumun amaçlarından biri olarak kabul edilmektedir. Roman vatandaşlar da bu yapılanmanın içinde yer almaktadır. Özellikle Roman mahallelerinde uyuşturucu ağlarının artması ve adam yaralama gibi suçların sık yaşanması bu duruma acil çözüm gerekliliğinin sinyalini vermektedir. Suça karışan Roman vatandaşlarının ailesi de bu durumlardan en ağır şekilde etkilenmekte ve iş olanaklarının kapısı tamamen aileye kapanmaktadır. Edirne’de ise Romanların kendi iç dinamikleri kadar, sahip oldukları kötü ün nedeniyle polis denetiminden daha fazla pay almaları, iş bulma konusunda güçlük çekmeleri, organize suç örgütleri tarafından kendilerine eleman bulma alanları olarak görülmeleri nedenleriyle suçluluğa itici koşullara sahip oldukları ileri sürülmüştür. Konunun Edirne’ye özgü bir boyutu, bu mahallelerin neredeyse tümünün Romanların yerleşik olduğu mahalleler olmasıdır. Romanların geleneksel olarak sahip oldukları mesleklerin ortadan kalkması, yoksullukları ve eğitim düzeylerinin düşüklüğü inkâr edilemese de burada belirleyici asıl etmen, onlara yönelik dışlama ve önyargılar olmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Göçebe kültürleri ve farklı yaşam tarzlarıyla Romanlar, sosyal dışlanmanın muhatabı olmuş bir kitledir. Roman toplumu geçmişten günümüze belli dönemlerde sınıf altı toplum olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınıf altı, düşük eğitim düzeyine sahip olmaları nedeniyle toplumsal grupların en altında yer alanların ekonomik yapıda ortaya çıkan değişimin dışında kalmaları sonucu oluşur ve artan yoksulluk kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu yeni yoksullukta suçlu, sistemin kendisidir. Sorunun nedeni, birçok alanda istihdam için gerekli vasıf ya da eğitim seviyesinin artmasından kaynaklanır ve aynı zamanda yoksul olan düşük eğitilmiş ve vasıfsızlar için yapısal ve süregelen işsizlik ortaya çıkar. Sosyal içerme çerçevesinde Roman vatandaşlara özgü birtakım sosyal politikaların izlenmesi gerekmektedir. İlk olarak Romanlar güvencesiz, geliri belirsiz ve sürekliliği olmayan işlerde çalışmaktadırlar. İş hususunda beklentileri olan Roman toplumu yaşadıkları kentin “çalışan yoksulları” olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu bağlamda çözülmesi gereken ilk sorun Romanların çalışabilecekleri, çalışamayacakları diye ayrılan ve bu ayrıma neden olan mekânsal damgalamanın yaratmış olduğu algıyı ve birçok etkeni ortadan kaldırmak gerekir. Bu görünmez duvar yıkılmalı ve Romanların eşit koşullarda çalışacağı sosyal bir ortam yaratılmalıdır. Roman toplumunun alışkanlık haline getirdiği valilik ve belediye yardımları yerine onlara devamlılığı olan

güvenceli iş sağlanmalıdır. İkinci olarak ise istihdamın Romanlara sağlanamamasının nedenlerinden olan eğitim düşüklüğüdür. Eğitimin düzenli bir gelir gerektirdiği bir durum olmasından dolayı çocukların eğitimi aksatmasının nedeni aslında finansal kaynaklıdır. Bu noktada yapılması gereken eğitimin ücretsiz olmasının yanında Romanlara yapılacak yardımların eğitim odaklı olması gerekliliğidir. Eğitim hususunda bir başka politika da Roman mahallelerinde okullaşma oranının artırılmasıdır. Eğitim için gerekli materyaller diğer okullardan geri olmamalı, öğretmen kadrosu yeteri kadar sağlanmalı ve uygulamalı dersler yapılmalıdır. Öğrencilere rehberlik dersleri verilmeli, eğitimi destekleyici faaliyetlerde bulunulmalı, sosyal hayata yönelik projelere dahil edilmelidir. Roman çocukların rol modelleri önceki kuşakta aranmamalı ve birbirlerini örnek alacak bir öğrenci kuşağı yaratılmalıdır. Spor alanları artırılmalı ve oyun vb. aktivitelerle öğretici faaliyetler sunulmalıdır. Kısaca okulun duvarlardan oluşmadığını ve sadece bir eğitim kurumu olmaktan çıkıp, çocukların sosyal yaşantısını ve ihtiyaçlarını karşılayabileceği refah alanı olarak görülmesi sağlanmalıdır. Üçüncü olarak ise düzenli bir asgari gelir sağlanmalıdır. Romanların geliri belirsiz işlerde çalışmaları, geçim stratejilerinde onları sosyal yardımlara yönlendirmektedir. Fakat düzensiz şekilde verilen sosyal yardımlar onlara ve ailelerine düzenli bir hayat sunmamaktadır. Romanların yardımlardan kurtulmaları bağımlı sıfatından bağımsız bir hal almaları aileyi geçindirecek bir maaşın sağlanmasından geçmektedir. Sosyal yardımlar Romanları tembel bir hale getirmektedir. Hususi olarak çalışmayan kesim devletten sürekli sosyal yardım bekler hale gelmiştir.

Edirne’de düşük ekonomik düzeye sahip olan Romanların, yoksulluk sebebiyle sosyal dışlanmaya maruz kaldığı görülmektedir. Romanların kente entegre olabilmelerini engelleyen birtakım problemler bulunmaktadır. Zamandan ve mekândan bağımsız olacak şekilde rahat yaşam tarzları, meslek seçimlerine de yansımış, onları düzenli ve sürekli işlerden uzak tutmuş, esnek işlere yönlendirmiştir. Edirne’de diğer kesimlerin istemediği seyyar satıcılık, boyacılık, temizlik işçiliği, çalgıcılık vb. gibi işlere yönelen Romanlar sosyal dışlanmanın tam merkezinde yer almıştır. Bahsedildiği gibi kentte “çalışan yoksullar” sıfatını almışlardır. Sonucunda kentlileşme süreci yavaşlamakta ve Romanlar kente eklenememektedir. Bu bağlamda Edirne’de çok kültürlü yaşamın sağlanabilmesi adına toplumsal rehabilitasyon birimleri kurulmalı, Romanların günlük hayatındaki sosyalleşme alanları genişletilmeli ve desteklenmeli, kentsel altyapı sorununa çözüm üretilmeli, konutlar çevre sağlığına uygun olacak şekilde tamir edilmeli, elektrik, su kanalizasyon

ve ısınma için gerekli tesisatlar modernleştirilmeli, güvenlik sorunu kapsamında sokaklar aydınlatılmalı, Roman nüfus yoğunluklu mahallelerde mahalle temsilcileri kurulmalı ve temsilci seçiminde Romanlara da yer verilmeli, gençler için spor alanları tamir edilmeli, psikolojik destek sağlanmalı, kütüphane kurulmalı ve eğitimi desteklenmeli, orta ve yaşlı kesim için meslek edindirme kursları açılmalı, yaşlı evi ve bakım evi kurulmalı ve en önemlisi geçici maddi yardımdan ziyade yerel yönetim, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla Romanların yaşam tarzlarına uygun düzenli ve sürekli iş imkanları sağlanmalı ekonomik özgürlüğü almalarına olanak verilmelidir. Bir başka ifade ile Roman toplumunun yaşam kalitesini arttırması için ilk olarak açlık sorunu çözümlenmelidir. İşi bulunmayan kişilere iş imkânı sağlanmalı, toplumsal dışlanmanın giderilmesi ve kent ile uyumlu halde yaşayabilmeleri için demokratik bir ortam yaratılmalı, konut, sosyo-ekonomik problemler, eğitsel ve kültürel yönlü sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır. Dışlanmanın tersi olan sosyal içerme politikaları işlemeli ve durum tersine çevrilmelidir. Devlet desteği alınmalı ve örgütlenme faaliyetleri arttırılarak sosyal içerme politikaları kapsamında kentsel mekânsal yenilemenin önü açılarak bu durum çözüme kavuşturulmalıdır.

Özetle kentte yoksul ve zengin kesimlerin mekanı olarak tanımlanan alanların birbirine yakın olması ve farklı gelir grubu sınıfların sürekli karşılaşılması bir kesimin daima iyi olandan faydalanması; diğerinin ise yoksulluk yuvaları oluşu sınıfların birbirlerinden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Daha iyi hayat standartlarına ulaşma isteği ile kentsel alanlara göç eden ve isteklerini bulamayan, mutsuz, yarımı belli olmayan, günü kurtarmaya çalışan bireylerin kendisi ve toplumla çatışması kaçınılmaz olmaktadır. Bu süreç suç işlemeye zemin oluşturmaktadır. Bireylere isteklerini karşılayacak ve yaşadıkları ortamda mutlu olmayı sağlayacak, sosyal kırılmaları azaltacak şekilde toplumla bütünleşecek duygular kazandırılmalıdır. Kırdan kente göç eden bireyler ilk olarak bahsedildiği üzere geleneksel ilişkilerine dayanarak kente uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu uyum sürecinde ilk olarak gereksinimlerinin karşılanması için minimum düzeyde de olsa gelir sağlanması, iş imkanının bulunması hem ailesi hem de toplum açısından büyük önem taşımaktadır. Sonraki aşama da hemşehri ve akraba dayanışması için konut sahibi olma amaçlarıdır. Ailelerin kentle bütünleşme süreçleri içinde büyük önemi olan eğitim düzeylerinin yükseltilmesi için desteklenmeleri gerekmektedir. Eğitim düzeyi, bireylerin çalışma ve gelir durumlarını etkilediği gibi toplumsal ilişkilerine de olumlu olarak yön vermektedir. Geleneksel ilişkileri

çözülen, ancak kentsel ilişkilere de yeterince giremeyen aileler, önemli uyum sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Ayrıca aile çözümleri, nedenleri ve sonuçları açısından aile ve bireyi etkileyen önemli sorunlara kaynaklık etmektedir. Bu ve benzeri sorunlara yönelik olarak kurulacak “topluma kazandırma merkezleri” gibi sosyal hizmet birimlerinin kurulmasına ağırlık verilmeli, böylece merkezlerin gecekondü bölgelerinde yaşayan insanların kente uyumlarında karşılaşabilecekleri sorunların çözümünde etkin işlevler yüklenmeleri sağlanmalıdır. Suçların önlenmesi için müşterek ahlakın yerleşmesine çaba gösterilmeli ve bunun yanında suçlular cezalandırılmalı, gelir dağılımında denge sağlanmalı, merkezi ve yerel yönetimlerin yoksullara barınmak için konut ve yaşamını sürdüreceği iş imkânı sağlanmalıdır. Bu şekilde suç işleme zemininin ortadan kaldırılacağını ve suçluların azalacağını söylemek mümkündür. Uygulanan sosyal politikalar ve içermeler zamanında, sistematik ve düzenli bir şekil halini aldığı anda görülecektir ki birkaç kuşak süren kentleşme süreci, kısa vadede Roman toplumu üzerinde etkisini gösterecek ve toplumla bütünlük sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkan Ekim Başak, Mehmet Baki Deniz ve Mehmet Ertan (2011), *Sosyal Dışlanmanın Roman Halleri*, Roman Topluluklar İçin Bütünlüklü Sosyal Politikalar Geliştirme Projesi, Edirne Roman Kültürünü Araştırma Geliştirme Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, Anadolu Kültür.
- Aslanoğlu, Rana (2000), *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, (Bursa: Asa Yayınları).
- Aşkın Umur (2011), “Küreselleşme Sürecinde Türkiye’de Yaşayan Romanların Sosyo-Ekonomik Durumları ve Beklentileri: İzmir İli Örneğinde Bir Alan Araştırması” Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi
- Bal, Hüseyin (2015), *Kent Sosyolojisi*, (Bursa: Sentez Yayıncılık).
- Çelik, A. ve E. Şahin. (2012). “Ötekilerin Hiyerarşisinde Kültürel ve Sınıfsal Karşılaşmalar: Kürt Toplumunda Çingene Algısı ve Sosyal Dışlanma Pratikleri”. *Toplum ve Kuram Dergisi*, 6 (7): 307-325.
- Demirvuran K. Gamze (2007), “Kentsel Ölçekte Mekânsal Ayrışma”, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Dursun, Hasan (2001), *Organize Suça Genel Bir Bakış*, (Ankara: İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Yayınları).
- Erder, Sema (1998), “Kökene Dayanan Dayanışma İlişkileri ve Kentte Ortak Yaşama”, *Türkiye'de Bunalım ve Demokratik Çıkış Yolları*, (Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları)
- Erkut, Gülden (1991) “Kentleşme Sürecinin Sosyolojik Boyutu”, *Kentleşme ve Kentleşme Politikaları*, (Ed. Hande Suher), Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı.
- Gölbaşı, Serkan (2008), *Kentleşme ve Suç -İstanbul'un Kentleşme Süreci ile Suçluluk Arasındaki İlişkinin Kuramsal Değerlendirilmesi*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık).
- Görmez, Kemal (1991), *Kent ve Siyaset*, (Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları).
- Gül, Hüseyin ve Cem Ergun (2012) “Kent ve Göç Sosyolojisi”, *Sosyolojiye Giriş-Sosyolojinin Temel Tartışmaları*, (Ed. M. Tuna), (Ankara: Detay Yayıncılık).
- Güllü, İ. ve K. Yıldırım. (2016). Alt Kültür Gruplarında Suç ve Toplumsallaşma İlişkisi: Karaman Çingeneleri Örneği. *Border Crossing*, 6 (1): 46-78.
<http://www.turkis.org.tr/dosya/vgMjv2ck2yEI.pdf> Erişim Tarihi: 20.12.2020
- Karpat, Kemal H. (2019), *Türkiye'de Toplumsal Dönüşüm*, (İstanbul: Timaş Yayınları).
- Kartal, S. Kemal (1983) “Kentleşmenin Ekonomik ve Sosyal Maliyeti”, *Amme İdaresi Dergisi*, 16 (4): 92-110.
- Kaya, Erol (2017), *Kentleşme ve Kentleşme*, (İstanbul: İşaret Yayınları).
- Keleş, Ruşen (2018), *Kentleşme Politikası*, (Ankara: İmge Kitabevi).
- Özer, Ahmet (2000), *Kentleşme ve Yerel Yönetimler*, (Ankara: Ürün Yayınları).
- Özerkmen Necmettin ve Yavuz Kâhya (2008), “Organize Suç Örgütlerinin Oluşumunda Hemşehrilik İlişkilerinin Rolü” *Polis Bilimleri Dergisi*, (10) 4:15-42.
- Psacharopoulos, George (1993) “Returns to Investment in Education: A Global Update”, *Policy Research Working Paper Series*, WP1067, World Bank
- Seyyar, Ali (2010), “Kent(li)lerin Sosyalleşememe Sorunu: Romanlar Sosyal İçerme Politikalarının Neresinde?”, *Yerel Siyaset Dergisi*, (4) 38
- Sezer, Serdenger (2004). *Muğla'da Kentleşme ve Kent Yönetimine Katılım*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Soja, Edward. W., (2000), “Postmetropolis”, *Critical Studies of Cities and Regions*, Blackwell Publishing, Malden.

Tiken, Servet (2011), *Türk Romanında Kentleşme ve Kentlileşme (1950-1980)*, Atatürk Üniversitesi Doktora Tezi, Erzurum.

Tolan, Barlas (2009), “Toplumsal Dışlanmaya Sosyolojik Bir Bakış İçin Notlar”, *Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sempozyumu (12-14 Kasım)*, Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Ankara.

Tomanbay, İlhan. (2007) *Sosyal Nedir?* Ankara: SABEV

Türkdoğan, Orhan. (1977) *Yoksulluk Kültürü: Gecekoduların Toplumsal Yapısı (2. Baskı)*, Dede Korkut Yayınları

**THE RELATIONSHIP BETWEEN CRIME AND THE CITY WITHIN THE SCOPE OF
(THE FAILURE IN) THE URBANIZATION PROCESS OF THE ROMANI SOCIETY:
THE CASE OF EDİRNE**

Abstract

Turkey has been an important geographical location in terms of the development and existence of Romani culture from past to present. However, the Romani community has not been fully recognized as a part of the society and cannot benefit from its fundamental rights in an equal way other citizens do. This is due to the fact that the Romani are marginalized in the urban context due to their ethnic identity, causing them to be pushed to a certain part of the city. This situation was reflected, in turn, in the urbanization process, resulting in a social structure that tries to gain a place for themselves in the city in every sense of the term. Unlike most cities, the Romani community living in Edirne has found a place in the city center. The Romani, who have the status of a disadvantaged group in the society, have also been exposed to multidimensional exclusion in their own neighborhoods. The Romani neighborhoods located in the center of the city have become a hotbed of crime due to their being considered as dangerous as the center of crime and poor physical environmental conditions. In this context, urbanization and the change in social, economic and demographic structure that emerge in the process of urbanization have direct and / or indirect effects on the crime phenomenon in urban centers. The Romani living in Edirne have entered a vicious circle within this process. Romani individuals who isolate themselves from the city in spatial terms receive negative responses during their job application not only because they are Romani but also because they declare their addresses. Thus, the tendency towards crime among the economically incapacitated Romani people has increased more. Thus, the Romani neighborhoods in the city have been seen as the home of poverty-based crime by other segments of the society. The Romani individual who committed a crime repeats it again. It has become much more difficult now for a person to find a job, who both is Romani living in the Romani neighborhood and has committed a crime. In this context, this study aims to reveal the Romani people's inclination to crime by examining the economic conditions of the Romani living in Edirne by considering their place in the city within the scope of social living conditions and making their social exclusion visible in the urbanization process. In the study, the inclination of Romani people in Edirne towards crime caused by their exclusion, their attitude and stance will be discussed together with their results. In the framework of this study, 356 Romani citizens, 115 of whom were women and 241 men, contributed to the study.

Keywords: Urbanization, Romani people, City and Crime, Disadvantaged Group